

Prædiken af Morten Munch

2. i fasten, 1. tekstrække, 24/2-2013

Tekst: Matt 15,21-28

DEN FREMMEDE DER FIK JESUS UD AF KURS

Jesu overraskende reaktion

Hvordan kan det være, at Jesus i første omgang, ja i flere omgange, afviser den kana'anæiske kvinde af ikke-jødisk herkomst, endda i næsten racistisk lydende vendinger?

Kvinden har næppe selv været overrasket over Jesu reaktion, og disciplene heller ikke. Jøder omgikkes ikke med andre folkeslag for ikke at blive urene (det er i parentes ikke en regel fra GT; det er noget jøderne selv havde lagt oveni de GT-lige renhedsforskrifter som et slags ekstra værn i deres renhedsiver).

Når vi undres over Jesu reaktion, skyldes det, at Jesus alle andre steder netop sprænger samtidens snævre etniske forståelse.

Evangeliet gælder alle på lige vilkår – det er (med Paulus' ord i Gal 3,28) for jøder og græker, træl og fri, mand og kvinde, for alle er ét i Kristus – undertiden kaldt 'magna carta', det store frihedsbrev. Det er ikke Paulus' egen nyskabelse, men går tilbage til Jesus.

Teksten til i dag (Matt 15) står i et spænd mellem Matt 10, hvor Jesus sender sine disciple ud for at prædike og siger til dem, at de kun er udsendt til Israel og ikke til hedningerne OG evangeliets slutning i kap. 28, hvor han siger til de samme disciple, at de skal gå til alle folkeslag.

Guds omvendelse

Vi er i dagens tekst vidner til en indre kamp i Jesus, hvor han først siger nej og så alligevel ender med at sige ja. Han bringes ud af sin planlagte kurs.

Derfor kan vi på en vis måde sige, at det ikke kun er en beretning om et menneske, der omvender sig til Gud, men også om Gud, der omvender sig til mennesket!

Det er det fantastiske ved den her tekst: Den viser os, at Gud er påvirkelig. Han er ikke en ubevægelig bevæger. Han kan bevæges.

Det skal ikke misforstås.

Gud kan ikke bevæges og påvirkes til at gøre noget *imod* sin natur og sit væsen og sine slutmål. "Er vi utro (i relationen til Gud), forbliver han dog tro, thi fornægte sig selv kan han ikke" (2 Tim 2,13). "Sine nådegaver og sit kald fortryder Gud ikke" (11,29). Han løber ikke fra sine løfter, sådan som vi kan løbe fra vores....

Men biblen giver plads til, at Gud kan ændre sine veje og planer *inden for* grænserne af sit væsen, sine løfter og sine endemål. Der er nogle ting, han godt kan 'fortryde' eller 'angre', for at bruge biblens egne dristige og meget menneskelige formuleringer om Gud.

Den pointe, der står tilbage, er, at Gud er påvirkelig, Han kan berøres og bevæges – han står i en ægte og åben relation til sin skabning.

Ændring af strategi, ikke af mål

Den forandring, den kana'anæiske kvinde afstedkommer gennem sin påtrængenhed, er ikke en ny holdning hos Jesus til de fremmede folkeslag. Det universelle perspektiv er med hos Jesus hele vejen.

Umiddelbart forud for dagens tekst gør Jesus op med jødernes tænkning om rent og urent. Altså før han møder kvinden. Og Mattæus' evangelieskrift slutter som sagt med Jesu ord om at gå ud i alverden.

Den globale vision har været med helt fra Abrahams udvælgelse: I dig skal alle jordens slægter velsignes.

Udvælgelse af en *del* sker i biblen altid med henblik på *helheden*.

Når Gud sætter sin fod ned ét sted på jorden, er det for at have en platform for at nå hele jorden.

Jesu ord om kun at være sendt til Israels hus må derfor forstås som et tidsbegrænset forhold, der er gældende indtil hans død og opstandelse.

Jesus ved, at han har meget lidt tid til sin rådighed; der venter ham en tidlig død. Han må prioritere. Han følger en guddommelig strategi med henblik på, at evangeliets plante skal slå rod i det folk, der på så mange måder var forberedt gennem profeternes virke.

Hvis ikke det nåede at slå rod her, inden hans død, var hans mission mislykkedes. Herfra skulle planten derefter sprede sig til hele jorden og al skabningens mangfoldighed.

Udenlands for at finde ro

Ifølge parallelberetningen hos Markus (om samme hændelse) tog Jesus nord for Israel for at få lidt fred omkring sig (han var ikke på en missionsrejse; hans mission var at få fred og ro). Han håbede at kunne være anonym, men det lykkedes ikke. "Han kunne ikke holde sig skjult.", hører vi hos Markus (7,24).

Det hører med til billedet, at der ofte var så meget opmærksomhed omkring Jesus, at han og hans disciple fx ofte blev afbrudt i deres måltider. Folks behov var enorme.

Men Guds søn havde også behov: Behov for hvile – behov for refleksion og bøn indfor de lidelser, der ventede ham i Jerusalem i påsken.

For at få ro tager Jesus udenfor Israel, altså udenfor sit virkefelt (hvor han med god samvittighed kunne tage en pause fra tjenesten).

Men så bliver han genkendt! Skal Jesus holde sig til sin strategi – eller give efter? Han kan risikere, at der straks ville være en kilometer lang kø af syge mennesker?

Var den anmassende kvinde en fristelse til at afvige fra plan og prioritering (hedningerne ville jo få deres tur senere), eller var det en anledning og et kald fra Gud, der skulle rydde kalenderen her og nu?

Jesus ændrer mission

Først ignorerer Jesus hendes råb. Han sagde ikke et ord, står der. Han holder sig til planen. Håber måske at hvis han ikke reagerer, kan det være at kvinden tænker, at hun har taget fejl – og set en der lignede profeten fra Israel. Han vinder også lidt betænkningstid.

Men hun bliver ved.

Jesu første udsagn er, at hans mission er afgrænset til Israel. Det er uklart, om det er henvendt til disciplene eller kvinden. Hvis det er til kvinden, så får hun i første omgang et venligt og sagligt men også et klart nej.

Dernæst kaster hun sig ned; det udtryk, der er brugt i originalteksten, handler ikke kun om ydmyghed, men rummer et element af tilbedelse. Hun kalder ham også 'Davids søn', altså messias.

Denne fremmede kvinde er så langt i sin erkendelse af, hvem Jesus er, at de lærde i Israel er lysår bagud. Jesus møder her en tro, der gør dybt indtryk på ham, og som han ikke kan gå forbi.

Det giver Jesus en stærk og bevægende forsmag på det, der skal ske efter hans død og opstandelse.

Inden han giver efter og ændrer sin plan for sit ophold i de nordlige yderområder, bruger han en typisk jødisk talemåde som et sidste forsøg på at ryste hende af – eller måske prøve hendes tro. Jøderne kunne omtale hedningerne som hunde - dyr, der ikke er rene, og derfor ikke spiser med ved bordet. De får bagefter.

Men kvinden lader sig ikke ryste af. Med sit svar om, at hun gerne spiser af krummerne, bliver hun en rollemodel i ydmyghed, også for jøderne.

Hverken jøder eller hedninger fortjener at spise af Guds bord, den messianske frelse, og blive genindsat som Guds børn og arvinger til Guds herlighed.

Jesus siger: Din tro er stor – det ske dig som *du* vil. Hun får sin vilje – og den er i grunden også i overensstemmelse med Guds frelsesvilje, selv om hans timing var en anden.

Troens berøring af Gud

Hvis den *ene* pointe i teksten er, at sige noget om Gud - Gud der omvender sig til mennesket – i betydningen 'han lader sig berøre og kan ændre sine planer' - så handler den *anden* pointe (møntens anden side) om troen som det, der strækker sig mod Gud og rører ved ham.

Mange af dem, der var rundt omkring Jesus, gjorde præcis det: De forsøgte at røre ved ham, også rent fysisk.

De hænder, der rørte Jesus, var ikke fyldt med styrke og kraft og fromhed – det var tomme hænder, fattige hænder, syge hænder, afmægtige hænder.

Sådan er troen, der strækker ud og rører ved Gud, heller ikke kvalificeret ved styrke og fromhed, men ved den tillid der ligger i at åbne sig for Gud og lade hans barmhjertighed virke.

Kvindens allerførste ord er netop: Forbarm dig. Det er en påkaldelse af hans barmhjertighed.

Jesus lod barmhjertigheden gå forud for de principper og prioriteringer, der skulle hjælpe ham frem mod det mål, der var sat for hans jordiske tjeneste.

Kvindens trosmod fører til helbredelse af hendes datter og viser et glimt af frelsens universelle rækkevidde. Hendes tro åbner ikke kun døren for hendes datter.

For alle folkeslag

Umiddelbart efter hører vi, at store folkeskarer kom med deres lamme, blinde og stumme, som Jesus betjente og helbredte. Og videre hører vi, at han mættede 4000 i ødemarken. Af Markus Evangeliet fremgår det, at disse efterfølgende hændelser også skete udenfor jødisk territorium.

Når vi har to bespisninger i evangelierne – af de 5000 og af de 4000 - skyldes det ikke, at man har regnet forkert, og at det er samme hændelse. Den første bespisning skete i Israel, den anden udenfor Israel.

Vi har to bespisninger i evangelierne, fordi der var en kvinde, der med sin tro fik Guds søn ud af en ellers meget målrettet kurs.

Da han først havde sagt ja til hende, stod folk som forventet i kø – og han fik de kræfter, han havde brug for, både til at betjene de fremmede folkeslag i området og til at gå til Jerusalem for at lide og dø og gennemføre det mål, der var sat for ham.

Gud ærer tro hos mennesker, hvor end han finder den – også hos mennesker der lever i samfundets grænseområder, udenfor de udvalgte og privilegerede grupper.

I dag lærer evangeliet os, at Gud er en åben Gud, der responderer på den mindste af sine skabninger. Når vi vender os til ham, får vi plads ved hans bord, uanset hvem vi er, og hvor vi er.

Amen.